

Uitdagingen en oplossingen vogelgriep bij in het wild levende dieren

Probleemstelling	Oplossingsrichting
In de praktijk is het bij TBO's, RWS, waterschap, gemeenten en provincies onduidelijk wie wat wanneer moet doen met dode en levende verdachte gevallen van vogelgriep. Wie is verantwoordelijk? Bij wie moet je wat melden? (onduidelijk: NVWA / DWHC / Gemeente / Dierenambulance / SOVON). Daarnaast is bij deze organisaties en instanties nog onvoldoende doorgedrongen wat het risico is van vogelgriep.	Duidelijke protocollen ontwikkelen voor omgang met vogelgriep bij in het wild levende dieren (zowel dood als levend) en hierop actief alle betrokken stakeholders informeren vanuit de Rijksoverheid. Maak hierbij gebruik van de handvatten van DierenLot: https://www.dier.nu/bf/handvatten-voor-omgang-met-vogelgriep . Zorg voor 1 centraal meldpunt. Organiseer een landelijk vogelgriepcongres voor relevante stakeholders i.s.m. DierenLot. Betrek desnoods de veiligheidsregio's en de VNG erbij, en behandel vogelgriep als 'ramp'.
Weliswaar registreert de NVWA waar vogelgriepslachtoffers worden gemeld maar niet hoeveel en welke soort dieren . Daardoor hebben we geen representatief beeld van de impact van vogelgriep op (kwetsbare) populaties / biodiversiteit en dus hoe groot het probleem daadwerkelijk is.	Gebruik data van dierenhulpverleners t.b.v. het early warning system om dit beter in kaart te brengen. Zij registreren alle data (vindplaats, soort, aantal etc.). Laat daarnaast bijvoorbeeld SOVON hiernaar onderzoek doen.
Nog steeds worden vogelgriepslachtoffers in het wild, zowel dood als levend, niet standaard verwijderd onder het mom van 'dat is natuur' of 'we willen niet verstoren'. Door kadavers te laten liggen, werk je in de hand dat roofvogels en aasetende zoogdieren ook getroffen worden door vogelgriep, de verspreiding versnelt en het risico op overdracht tussen zoogdieren onderling vergroot.	Maak gebruik van Europese wetgeving die stelt dat kadavers geruimd moeten worden. Zorg dat dit in de Nederlandse wetgeving verankerd wordt bij aanpak zoönosen. Faciliteer via gemeenten de dierenhulpverleners door kadaverinzamelpunten (categorie 1) te organiseren. Organiseer en faciliteer gespecialiseerde dierenartsen om hiermee om te gaan op kosten van de overheid.
Hoge kosten voor transport, bescherming en inzet dierenartsen die op het bordje van dierenhulpverleners terecht komen.	Zorg voor eerlijke financiële ondersteuning vanuit de (lokale) overheden, niet alleen op basis van dierenwelzijn maar juist vanuit het oogpunt van de volksgezondheid. Kadaverruiming is een verantwoordelijkheid van gemeenten die zij tegen vergoeding kunnen uitbesteden aan dierenambulances.
Dierenhulpverleners hebben veel moeite en hoge kosten om aan beschermende materialen te komen. Zij lopen een aanzienlijk volksgezondheidsrisico hierdoor.	Via het Landelijk Consortium Hulpmiddelen zorgdragen voor voldoende materialen die gratis aan dierenhulpverleners ter beschikking gesteld kunnen worden via het distributiecentrum van DierenLot. Zorg er tevens voor dat dierenhulpverleners hun

	huisarts informeren en gratis voorzien kunnen worden van de griepvaccinatie, die enige bescherming biedt.
In tegenstelling tot vogelgriep bij commerciële pluimveehouderijen is er geen 10 km zone bij locaties waar veel vogelgriepslachtoffers gevonden worden. Dus géén jachtverbod en geen beperkende maatregelen voor bezoekers aan deze gebieden, zodat het virus zich nog sneller verspreidt in de wilde populatie.	Invoering jachtverbod op locaties waar meer dan 20 van vogelgriep verdachte gevallen zijn gevonden. Daarnaast de mogelijkheid bieden om gebieden af te sluiten voor recreanten en waarschuwingsborden te plaatsen.
Er is nog veel onwetendheid bij het grote publiek over het gevaar van vogelgriep. Met als gevolg dat burgers (en hun huisdieren) onbeschermd met vogelgriep in aanraking komen. Dit geldt trouwens ook voor groepen waarvan je het niet verwacht (zoals dierenartsen (!) en bijvoorbeeld gemeentewerkers in het veld).	Publiekscampagne over de herkenningssignalen van vogelgriep met voorlichting over de risico's. Daarnaast duidelijke aanwijzingen hoe te handelen als iemand een verdacht slachtoffer vindt of in handen heeft.
Binnen de wildopvang zorgen maatregelen zoals afschermplicht, quarantaine, bezoekverbod etc. voor moeizame aanvoer en doorstroming van hulpbehoevende dieren.	Faciliteer samenwerking tussen opvangcentra onderling waarbij een beperkt aantal opvangen de risicosoorten opvangen en de andere zich kunnen richten op de overige diersoorten.
Door beperkte testcapaciteit bij DHWC en Wageningen Bioveterinary Research duurt terugkoppeling testuitslag erg lang (soms meer dan 6 weken)	Snelst mogelijk onderzoeken en inzetten bij dierenambulances en wildopvangcentra. Budget vrijmaken voor meer capaciteit bij de testcentra van Wageningen.
Angst voor ruiming binnen de wildopvang door de NVWA als daadwerkelijk een vogelgriepslachtoffer is opgenomen.	Definiëren en mogelijk maken van strikte quarantaine binnen gespecialiseerde opvangcentra. Daarnaast wildopvangcentra inzetten voor de vaccinatiepilot, zodat de andere dieren in de opvang beschermd zijn tegen vogelgriep.
Vaak worden er onnodig dieren ingeslapen waarvan vermoed wordt dat ze een risico lopen om met vogelgriep besmet te zijn. Dat is een gemiste kans. Volgens wetenschapper Thijs Kuiken van de Erasmus Universiteit is er sprake van een aanzienlijke overlevingskans binnen 7 dagen mits het griepvirus niet de hersenen heeft aangetast.	Faciliteer onderzoek naar de herstelkansen van vogelgriepslachtoffers in het wild. Door dit te faciliteren in opvangcentra met strikte quarantaine en hygiënemaatregelen, biedt dit kansen voor immuniteit van wilde vogels die weer vrijgelaten kunnen worden. Hierdoor kunnen populaties zich herstellen en versterken.